

PULA
Náczyhegyi
Tükör-Spiegel

XIII. évfolyam

1. szám

Pula, 2002. július 27., szombat

Pula, Náczyhegy 2002

„Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség...”

(A szőlőhegy 1817-ben írott törvénykönyvéből)

Helytörténeti folyóirat
Megjelenik minden évben július utolsó szombatján
Kiadja a Náczyhegyi Birtokosok Baráti Köre
Főszerkesztő: REMÉNYI Antal
Felelős szerkesztő: NAGYPÁL Gábor
Szerkesztő: NAGYPÁL Szabolcs
Nyomdatésznika: NAGYPÁL Csanád

Már a tizenötödik...

A környék talán legnagyobb múltra visszatekintő ünnepe az Ignác-napi Náczihegyi ünnep. Nagy elégedettséggel tölthet el bennünket, pulaiakat és a szőlőhegyi barátainkat, hogy ilyen hosszú időn keresztül sikerült megrendezni e hagyomány-számba menő eseményt.

Az ideai alkalom nemcsak a 15-ös szám miatt különleges, hanem mert ez az év az önkormányzati ciklus utolsó esztendeje is, októberben a falu új vezetést választhat. Visszagondolva a eltelt négy (hat) évre sok dolog jut az eszembe. Ezek nagy része örömteli emlék. Több olyan dolgot sikerült a településen megvalósítani, melyek az itt élők számára megkönnyítik az életet. Fölújítottuk a faluházat, elkészült a gázhálózat, minden lakásban szól a telefon, új tető került a tűzoltószertárra. E néhány nagyobb munkán kívül talán fontosabb, hogy sikerült megőrizni a település pénzügyi egyensúlyát, sőt némi tartalékot is fölhalmoztunk az előttünk álló nagy beruházásra, a csatornahálózat kiépítésére.

A képviselőtestület legfontosabb föladatának tartja, hogy a jövőben is megmaradjon a kép magunkban, a szomszéd településekben, az idelátogatókban, hogy Pula egy különleges falu. E különlegesség sok nagy és apró dologban megnyilvánul:

- Megállt a népességfogyás, még kicsit szaporodtunk is; sok fiatalunk van, akik egyre jobban bekapcsolódnak a közösségi életbe.

- Addig nyújtózunk, ameddig a takarónk ér: jó gazda módjára igyekszünk csak olyan dolgokba befogni, amelyeket meg is tudunk valósítani.

- Igyekszünk kényelmesebbé tenni az itt élők életét: ingyenes szemétszállítás, ingyenes tankönyv és füzetcsomag, beiskolázási támogatás, ebédszállítás, padok és virágok a faluban, a temetőtemplomkert és a közterületek gondozása, hozzájárulás a szőlőhegyi úthoz.

- Közös ünnepeink: Falunap, Nyugdíjasok napja, Hősök-napi megemlékezés, Náczihegyi ünnep, karácsonyi műsor, Pulai Ifjúsági Táncsoport műsorai.

- Megoldást találtunk arra, hogy megmaradjon és működőképes legyen a vegyesbolt és a kisvendéglő.

- Soha nem volt határozatképtelen a képviselőtestület, a legtöbbször minden képviselő megjelent, még a közös testületi üléseken is.

- Össze tudunk fogni a közös dolgokban: sokan jelennek meg rendezvényeinken, társadalmi munkán, az ide nyaralni érkezők is magukénak érzik a falut.

A fölsoroltak csak példák, lehetne még hosszan sorolni, miért jó pulainak lenni. Persze vannak gondjaink is,

számomra a legfájóbb, hogy még mindig van a falunkbelieknek egy olyan rétege, akiket nem sikerült megszólítani. Akik a partvonalon kívülről bekiabálva szidják-kritizálják a bírót és a játékosokat, de maguk semmilyen közösségi életben nem vesznek részt. A legfontosabb, hogy minél több embert be tudjunk vonni a falu életébe.

Több dolgot terveztünk, amelyet még nem sikerült megvalósítani: nem nyertünk idén a rendezési tervre kiírt pályázaton és ezért nem tudjuk elkészíttetni, pedig ez fontos mind a település fejlődésének iránya, mind a falu képe szempontjából. Nem készült el a tervezett buszmegálló. Nem tudtuk följújtani a Falumúzeum épületét. Nem sikerült a közúti hatóságokat rábírní, hogy valamilyen formában korlátozzák a településen átszáguldó kocsik sebességét. Bár már több mint egy éve megállapodtunk, az áramszolgáltató nem cserélte ki a közvilágítás lámpáit takarékos fényforrásokra. Megterveztettük a Major utca és a Kab-hegy utca közötti járdát, de nem sikerült még engedélyeztetni és pályázati pénzt szerezni rá. Nem javítottuk ki a közutakat, bár ezzel takarékoskodni szeretnénk volna, mivel előttünk áll még a csatornázás.

A fölsoroltakon kívül még lehetne sok mindent írni a település életéről, két dolgot azonban szeretnék most

külön kiemelni: Mire e lap az olvasók kezébe kerül, már talán meg is kezdődött a környék és az ország egyik legnagyobb szabású fesztiválja, a *Művészetek Völgye*. Idén Pula is részt vesz a rendezvényen. Miért maradtunk ki egy ideig? Mert úgy gondoltuk, nem szabad a falu nyugalma ilyen mértékben megbolygatni, mert nem volt elegendő emberünk a rendezvény eseményeinek lebonyolításához, mert kényelmes volt a szomszédban megnézni a műsorokat, és utáni hazatérni békés nyugodt kis falunkba.

Miért kapcsolódunk be újra? Mert úgy gondoljuk, hogy igenis föl kell bolygatni egy kicsit a falu nyugalma, főleg miután a rendezvény-sorozat olyan nagyszabású lett, hogy a Pulán keresztül utazó nagy tömeg mindenképpen megbolydítja a falut. Mert fontos, hogy az itt élők lássanak új műsorokat, arcokat, merjenek nagyobb léptékekben gondolkodni, táguljon a látókörünk. Mert fölnőtt a fiatalok olyan nemzedéke, akikre lehet számítani a lebonyolításban, szervezésben. Mert minden dolgot eddig közösen meg tudtunk oldani, és nem fogunk szégyent vállalni ebben sem. Mert szeretnénk, hogy fiataljainknak ne csak látóköre, hanem zseb-pénze is táguljon. Mert szeretnénk, ha a településen élőknek ne csak szellemi, hanem anyagi haszna is származnék a fesztiválból. És

végül, mert büszkék vagyunk a falunkra, és szívesen mutatjuk meg másoknak is.

Persze van kockázata is e bekapcsolódásnak, lehet hogy a rendezvény anyagi nehézségei kihatnak közvetve ránk is, biztos lesznek, akik szerint semmi szükség erre nálunk. Mindent elkövetünk, hogy minimálisra szorítsuk a rendezvényvel kapcsolatos kellemetlenségeket, de a falu jövője szempontjából nem szabad kimaradnunk a "Völgyből".

(A náczihegyi ünnep is része a fesztivál eseményeinek, de sajnos a kiadványokban hibás dátum jelent meg. Mi mégis a szokásokhoz híven július utolsó szombatján, 27-én tartjuk.)

A másik kiemelendőnek tartott esemény testvér-falunk, az erdélyi Étfalva-Zoltán küldöttségének látogatása. Tavaly a pulaiak csoportja látogatta meg őket és szerzett felejthetetlen élményeket náluk. Idén ők jöttek el hozzánk. Fontos lenne, hogy táguljon a testvércapcsolatban résztvevők köre, talán e szempontból is fontos, hogy idén "megdolgoztattuk" a vendégeket is.

Elhatároztuk ugyanis, hogy rendbe tesszük a tálodi forrás környékét. Először kitermeltük a medencébe bedobált, beomlott köveket, majd - közösen erdélyi barátainkkal - visszaépítettük a leromlott medence körüli falakat. Sikerült a már több mint

fél éve eltűnt forrásvíznek is a nyomára lelni, és a víz útját megtisztítva, újra kiömlött a hegy oldalából a kristálytiszta, jéghideg forrásvíz.

Sokan jöttek el Puláról is, így nem volt hiány a munkás kézben. Egy nap alatt elvégeztük a földadatot. A fiatalok is segítettek, a nagyobbak a kőmunkában, forrástisztításban, a fiatalabbak és a lányok a környéket takarították meg a szeméttől. E közös munka megmutatta, hogy nem csak az ünnepeken vagyunk testvérek, hanem a munkában és majd az azt követő pihenésben is. Ez jó alkalom volt, hogy a falubeliek is többet megtudjanak, megismerjenek az erdélyi magyarság életéből. Mint a testvérfalu küldöttségének vezetője, BARABÁS Béla tiszteletes úr is elmondta beszédében, a közös munka közös imádság is egyben, és még sok forrást kell közösen megtisztítanunk - jelképesen és valóságosan is - közösen, együtt pulaiak és erdélyiek.

Befejezésképpen ezúton is köszönetet mondok azoknak, akik az elmúlt években segítettek abban, hogy falunk szebb és jobb legyen, hogy büszkén mondhatjuk el mindenhol: pulaiak vagyunk. Kérek mindenkit, ezután is érezze magáénak a falut, segítsen a község-közösség fölemelkedésében. Jó szórakozást kívánok a *Náczihegyi ünnepen* és a *Művészetek Völgye* programjain.

KERTÉSZ Lajos polgármester

BARABÁS Béla VDM: *Élő vizek* (Pula, 2002. július 16.)

“És akkor élő vizeknek folyása jön ki, és szertefolynak...” (Ézsaiás)

Immár második alkalommal vagyunk itt, Étfalvazoltániak testvérfalunkban, Pulán. Két évvel ezelőtt vágtunk neki az ismeretlen útnak, amikor a pulai önkormányzat meghívására elindultunk a Kárpát-medence délkeleti részéből. Ezer kilométert jöttünk átszelve a történelmi Magyarországot. Régióink, a Háromszék után a Barcaság következett, majd átkelve az Olton nemsokára a Maros mentén érkeztünk a trianoni határhoz, hogy átlépve a Tiszán, Budapesten megálljunk egy pillanatra.

Üzent a vén Duna, s az Erzsébet-híd is. 19 órai utazás után a nagy melegtől, az utazás fáradalmaitól elcsigázva mindenből vágyakozás érzése sugárzott: hol vagytok kedves pulai testvérek. Újból hazajöttünk, mint két évvel ezelőtt, s mint tavaly Ti is Étfalvazoltánban egy másik otthonra leltetek. Akármilyen furcsán is hangzik némelyeknek, de már az első találkozás után megfogalmazódott: mi már nagyon régről ismerjük egymást!

Igen, mert mi, a Kárpát-medencében élő népek nem csak ugyanazon vízzel itattatunk meg, a történelem, a kultúrák sokszínű vizével. Ezt akarta elvenni a történelem folyamán az emberi gonoszság, az élő vizek folyását, hogy száműzött legyen az ember saját szülőföldjén is. Mert ahol nincs meg az élő vizek folyása, ott nem otthon az otthon, nem család

a család, nem béke a béke, minden teher és színjátás. Mindenki az élő víz forrása s folyása lehet.

Jöttünk és jöttek a pulai testvérek, hogy együtt találjuk meg az élő vizeket. Úgy érezzük, megtaláltuk a pulai testvérekben önmagunkat is. A bevezető idézet az Ószövegségből van. Akkor állhatott meg Isten népének országa, ha az élő vizek folyásából meríthetett. S a forrás maga Isten volt. Ha elhagyták az élet forrását, elveszték.

Jézus, Isten Fia nem hibába mondja: “Az én testem étel és az én vérem ital, s ha valaki ebből iszik, soha meg nem szomjazik.” Másszóval, akik hitben, Krisztusban vannak, életük megújul, járnak és nem fáradnak el, szabadnak és nem lankadnak meg. Ha e víz táplálja úgy az étfalvazoltániakat, mint a pulaiakat, akkor mindig szeretetben teljes barátai, testvérei lesznek egymásnak. Nem azon ember, vagy nép szegény, melynek nincs pénze, gazdagsága, hanem az, amelyik nem ismerte meg a másikban ott lévő élő vizek folyását, aki nem tud szeretni, megbocsátani, újrakezdeni.

Pulaiak és Étfalvazoltániak, ezer kilométerre is tudtunk Isten kegyelme és szeretete által elhanyagolt, kiszáradt kutakat élővé tenni. Boldogító öröm volt részt venni a Pulához tartozó középkori szerzetesek által épített tálodi kolostor forrását kitakarításában. Újra pompá-

zó méltóságával áll az ősi kút és forrásai kristálytisza vizet hoznak a fölszínre. Hajnali öttől késő délutánig dolgozott a harminc ember, pulaiak és étfalvazoltániak. Estefelé, amikor elindultunk, már emberek jöttek, és a lecsurgó üdítő vízből a nem messze táborozó cserkészek korsói teltek meg. Örvendeztek, hogy újra van tiszta forrásból fakadó víz.

Mi még jobban örvendtünk. Elhangzott a víz áldása is, hogy áldottá legyen közös munkánk. Vasárnap volt. A munka mindig imádság. Imádkozó munkánkkal mindnyájunknak sok forrást kell kitisztítanunk még, a Kárpát-medencében élő népeknek, nemzeteknek. Legyünk jó munkatársai Istennek, a nekünk adott kegyelmi ajándékokkal, hogy minél több forrást, emberi életet tegyünk élővé Isten lelke által. Ne engedjétek a hazugság és a gyűlölet keserű, iszapos, megjegesedett vizeinek előretörését. Ne tápláljatok ilyen forrást, mert az ilyenek vége gonosz, nem az életet igenli.

Mondjatok igent az élet vizének folyására, jó csatornák legyetek, kik Isten szeretetét átfolyatjátok önmagatokon, hogy mások is Életre jussanak: “Ő Benne vala az Élet és az Élet vala az emberek világossága” (János ev.). Pulán van víz, az Élet vize. Ne engedjétek a forrást beszennyezni. Együtt sikerült megőrizni. Mindennap kérjétek erőt Istentől. Ő segít.

Fohász

“Az én Istenem be fogja tölteni minden szükségemet...” (Fil 4,19)

Erőt kértem,
és az Úr nehézségeket adott,
hogy erőssé tegyen.

Bölcsességet kértem,
és az Úr megoldandó
problémákat adott.

Jómódot kértem,
és az Úr agyat adott és izmokat,
melyekkel dolgozni tudok.

Bátorságot kértem,
és az Úr legyőzendő
veszélyeket adott.

Kiváltságokat kértem,
és az Úr alkalmakat adott arra,
hogy jót tegyek.

Szerelmet kértem,
és az Úr bajba jutott embereket adott,
hogy segítsek rajtuk.

Semmit nem kaptam abból,
amit akartam,
de mindent megkaptam,
amire szükségem volt.

(RADÓ Polikárp: *Az egyházi év*
című műve nyomán)

A negyvennapos böjt

A negyvennapos böjt gondolata Jézus minél hívebb utánzása, az ókeresztények vágyának gyümölcse. Jézus megkeresztelkedése után a Jordántól rögtön Júda sivatagába vonult vissza, ahol hatalmas kopár hegyek szikláit vették körül. Hogy miért éppen negyven napig böjtölt Jézus, arra az Ószövetség ad feleletet. Ravenna érseke, Aranyszavú Szent PÉTER ír erről, felsorolva az isteni nagy műveket, amelyek negyven napig tartottak:

Noé idejében negyven napon és negyven éjen át esett az eső a földre (Ter 7,12). Negyven esztendőn át ették a mannat Izrael fiai a pusztai vándorlás alatt (Kiv 16,35). Mózes negyven nap és negyven éjen át volt a Hóreb hegycsúcson a Sinai-hegységben, mielőtt megkap-

ta az Isten ujjával megírt két kőtáblát (Kiv 24,18 és 31,18). Illés próféta pedig negyven napon és éjjelen ment, egészen az Isten hegyéig, a Hóreb (1 Kir 19,8), ugyanoda, ahol Mózes beszélt az Úrral.

Keresztény őseink számára a Szent Negyvennap kiemelkedő módon az önmegtagadások ideje volt. Ám a böjt nem volt öncélú, hiszen Istennek nem telik öröme abban, ha valaki pusztán sa nyargatja magát. Aranyszavú Szent JÁNOS írja, hogy azért van szükség önmegtagadásra, mert hibázunk a mértékletesség megtartásában:

"Kedvesem, ha testednek gyengesége miatt nem bírod étlenül eltölteni a napot, senki nem hányja ezt neked szemedre. Hiszen megértő és emberszerető

Urunk van, ki semmi olyat nem követel tőlünk, ami erőnket meghaladná. Mert nem a böjtöt követeli csak, hanem azt, hogy az élet cslekedeteitől elálljunk és időnket lelki dolgokkal töltsük el. De emberi természetünk hanyag, örül az élvezeteknek és a dolgoknak a könnyebb végét szereti megfogni, azért gondolta ki az Úr, mint a gyermekei javán aggódó Atya, a böjtben rejlő gyógyítási eljárást."

Vannak külső önmegtagadások (például szemünk, fülünk, testünk böjtöltetése) és belső önmegtagadások (például kishitűségünk, elpuhultságunk, csapongásunk megtagadása). "Mi vállaljuk magunkra legalább azt, amire képesek vagyunk, legyünk az Úrnak tetszők" - tanácsolja Szent ÁGOSTON.

PAUER Antal emlékezete

Egy esztendeje már, hogy eltávozott közülünk PAUER Antal nyugdíjas nagyvázsonyi plébános. A veszprémi kórházban hunyt el 2001. aug. 1-én, a főegyházmege két érseke, sok paptársa, tisztelői, barátai és hívei sokaságának jelenlétében augusztus 9-én a kolontári temetőben helyezték végső nyughelyére.

PAUER Antal Kolontáron született 1923. január 31-én, szülei PAUER Mátyás földműves és RÁDL Anna. Az elemi szülőfalujában, a polgári iskola négy osztályát pedig Devecserben végezte. 1943-ban érettségizett a veszprémi Felsőkereskedelmi Iskolában. A veszprémi Teológiai Főiskola elvégzése után, 1948-ban, szentelték pappá Nagykanizsán.

Kezdetben kántor volt, mégpedig 1948-49-ben Káptalantótiban (és a hozzátartozó Kékkúton és Salföldön), 1949-50-ben Kőröshegyen (és Balatonföldvárt, Kerekiben, Pusztaszemesen és Bálványoson), 1950-53-ban Badacsonytördemicen (s egyúttal Szigligeten és Badacsonylábdiban), 1953-63-ban Marcaliban (és Boronkán, Gombán, Bizén). 1963-tól plébános Nagyvázsonyban, 1996-os nyugalomba vonulásáig.

Pula az 1970-es évek elején a vigántpetendi plébániáról - helyi kezdeményezés, aláírásgyűjtés nyomán - került át a nagyvázsonyi plébániához. PAUER Antal éle-

tének közel felét itt töltötte közöttünk, velünk, értünk, nagyrészt küzdelmes, nehéz, az előző politikai hatalom által megkeserített éveket.

PAUER Antal munkásságát és személyét nem felejtethjük. Főleg az utóbbi tíz-tizenegy, illetve plébánosi működésének utolsó öt-hat éve volt igen eredményes. Korát meghazudtolóan és testi gyötrelmeit leplezve aktívan vett részt az önkormányzat által létrehozott, az egyházi tulajdonú épületek karbantartását és följújtását vállaló Eszterházy Károly Alapítvánnyal a templom teljes megújításában, a Szent Flórián-kápolna tatarozásában, a temetőkápolna létesítésében. Sugallatára készült el a Náczihegyen Loyolai Szent Ignác szobra. S mindezek mellett hivatásához híven látta el hívei lelki gondozását.

Ő volt az utolsó pap Pula egyházi életében, akinek működési ideje alatt a korábbi két évszázadhoz hasonlóan minden vásár-és ünnepnap volt helyben szentmise. Hogy volt karácsonykor éjféli mise (ha nem is éjfélkor), és volt szentségimádás, volt nagyheti szertartás, föltámadási megűrnapi körmenet, legalább a templomban.

Elhúnytával tovább nőtt a paphiány, s meg kell szoknunk azt (az idősebbeknek alig elfogadható) gyakorlatot, hogy csak kéthetenként ve-

hetünk részt itt helyben vasárnapi szentmisén.

"PAUER Antal életében - írja HAMAR Imre, első verseskötetének szerkesztője - a papi szolgálat és a költészet édestestvériségben éltek, megfértek egymással, egymást kiegészítették, egymást erősítették." Első verseit 15 éves korában írta, s élete teremtését tíz vaskos verseskötet, s hasonló mennyiségű eredeti prédikáció őrzi kéziratban.

Versei jelentek meg 1938-ban a *Zászlónk* cserkészlapban és a *Reménysugárban*, 1950-ben a *Keresztben*, 1965-ben a *Somogyi Néplapban*, 1972-ben a *Katolikus Szóban*, 1994-ben a *Magyar Vetésben*, 1999-2001-ben a *Bakony-Baltoni Kalendáriumban*. 1943-48 között CSEMBERY Szvatozár írói álnéven jelent meg költeménye, a *Jézussal járom az életem át*, és *A harang újra szól* című színműve.

Megjelent önálló kötetei: *Vázsonyra visszanéz a nap* (1996), *A Csobánc tetejéről láttam a Somlót* (1998), *Anyukám, csak egy kis kenyeret!* (2000). PAUER Antal nyugdíjas nagyvázsonyi plébánosra, Pula és a Náczihegy barátjára saját versével emlékezünk:

"Köszönöm a földit és az égit,
Köszönöm a felém nyújtott kezed,
Köszönöm a pályát, mely Feléd vitt,
Köszönöm összes keresztmet..."

REMÉNYI Antal

PAUER Antal: *Magyarok menetelése*

Hogy az ánglus hajózhasson,
flancos frankja mulathasson,
belga polgár csipkét verjen,
holland kalmár kereskedjen,
talján piktor képet fessen,
germán sógor építhessen,
- te csak küszködj, jó magyar!

Rúgj, üss, birkózz kézzel, foggal:
batukáni mongolokkal,
rád zúduló cári árral,
várad dúló janicsárral,
belopódzott dúvadakkal,
velőd szívó nagyurakkal,
- te csak küszködj, jó magyar!

Párizs áltat, London biztat:
tudják, hasuk addig hízhat,
míg helyettük folyik véred.
Van is kongó bő ígélet;
vállverések híg malasztját
színnel, szóval meg-megadják:
- küszködj te csak, jó magyar!

De hogyha majd erőd fogytán
titán harcod nem bírod már,
uzsonnára fölterítnek:
csontjaidat ebeiknek
vetik oda. S nem törődnek,
mit áldoztál; kiröhögnek:
- dögölj is meg, jó magyar!

(1939)

Holányi Julianna tusrajza

Leitold István díjnyertes pályamunkája

„A szerző a tőle megszokott élvezetes stílusban, kitűnő megjelenítő erővel vette sorra dolgozatában azokat a vásárokat, melyekre a pulai gazdák adás-vétel szándékával eljárak a múlt század első felében, egészen a termelő szövetkezetek megalakulásáig.”- írja LEITOLD István díjnyertes pályamunkájáról, (Pula község környező falvainak állat- és kirakodóvásárai) a Veszprém megyei Laczkó Dezső Múzeum néprajzkutatója, Dr. LACZKO-VITS Emőke.

Addig voltak jeles ünnepek e vásárok, ameddig a tsz-világ be nem csapott, mert azután nem volt mit eladni, ugyanis a tehenet, lovat be kellett vinni a szövetkezetbe, fogat nem maradhatott senkinél. Így jutottunk el odáig, hogy az egykor száz állatnál is nagyobb tehéncsordát kihajtó csordás ma munkánélküli lenne, ugyanis községünkben nincs egyetlen szarvasmarha sem...

Örömmel adjuk közre a díjnyertes munka részletét ama jókivánsággal, hogy további eredményes föltárást kívánunk a hetvenöt éves pulai gazdálkodónak, akit úgy megtanítottak a hat elemiben írni, hogy a háromnegyed évszázad semmit sem tudott elköptatni belőle. Gratulálunk!

A pulai családok földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak, főleg szarvasmarha- és sertéstartással. A határban volt legelő

és erdő, ahol szarvasmarhákat és sertéseket lehetett legeltetni. A falu határát északon és délen erdő övezi, ahol csak a kijelölt helyen lehetett legeltetni. Az állatokat pásztorokra bízák, akik a szarvasmarhákat és a sertéseket a szántóföldek végén legeltették. A szántók közötti dűlőutakon a szarvasmarhákat kötélen vezették a legelőre, hogy kárt ne tegyenek a gazdáknak a vetésben, vagy a rakományföldön. Így könnyebben nevelték az állataikat a gazdálkodók, főleg amelyeket eladásra neveltek.

Pulán minden gazdának volt kettő, sőt akár három tehene is. A legtöbb gazda tehennel, ökrökkel szántott, vetett és szekerezett. Volt a faluban három-négy gazda, akinek lófogata volt, és ezzel fuvarozott, szántott, vetett, művelte a földet. A szarvasmarha és sertés szaporulatait fölnevelték, vásárra nem lehetett hajtani őket, ahol főpénzt lehetett kapni értük.

Az ötvenes évek előtt a szaporulatba született bikaborjakat még szopós korban kiherélték. Hat héten keresztül hagyták szopni a borjakat, ezeket három éves korig tinónak hívták, ezután pedig ökörnek nevelődtek. Az ökrökből jó igavonó állat lett, a gazda könnyen tudott velük dolgozni. Ha jól betanították őket, szót fogadtak.

A fogatban jobboldali volt a *hajszás*, a baloldali pe-

dig a *neide* (csalé). Megtanították nekik ezeket a parancsoló szavakat, így a jobboldali a parancsára balra húzódott, a baloldali pedig jobbra. A szekérbe, vagy eke elé így voltak befogva, így ki lehetett kerülni az akadályokat, amelyek előttük útban voltak. Így lehetett szép egyenes barázdát szántani.

A sertések egy részét fölnevelték családi szükségletre, tartottak szép süldőket, ezeket fölhlalták, télen pedig levágták őket, egész évre biztosítva a húst és a zsírt. A család a többi növendéket elhajtotta a vásárra s ott eladta.

A legközelebbi vásár Nagyvázsonyban volt, ahol évente négy vásárt tartottak. Az elsőt március első hétfőjén, a másodikat júniusban, Szent Iván napját követő hétfőn, a harmadikat szeptemberben, Szent Mihály napját követő hétfőn, a negyediket pedig a karácsony előtti utolsó hétfőn tartották. A vásárokat a bíró kidoboltatta, hogy mindenki tudja mikor és hol lesz a következő. (...)

A pulai gazdálkodók több vásárra is hajtottak sertéseket, vagy vezettek szarvasmarhákat. Egy babona miatt azoknál a házaknál, ahol vásárra készültek hajtani az állatokat reggel, nem szívesen fogadták azt a nőt, aki megjelent az udvarban, vagy bekopogott a házba, mert ez nem hozott szerencsét. Attól féltek, hogy a vásárra hajtott állatokat nem tudják eladni.

A (másik) legközelebbi vásár Kapolcson volt. A vásárokat májusban és októberben tartották, ez volt a Simon Júdási-vásár. A májusi vásáron Kapolcson is megjelentek mindazon mesteremberek mindenféle portékával, akik a nagyvászonyi vásárokon kirakodtak. Itt is lehetett mindenfélét kapni, mint a vászonyi vásáron.

Kapolcson mindig egy napon tartották az állat- és kirakodóvásárokat. A jó kondícióban levő állatot könnyű volt eladni. A vevők kiválasztották maguknak azt az állatot, amelyik megtetszett nekik, megvették továbbtartásra, vagy szántásra, a hentesek pedig a jó húsból lévő

fiatal jószágot keresték, mert a fiatal állatok húsát szívesebben vásárolták az emberek. Sertéseket egyénileg is vásároltak hízlalásra, vagy tovább tartották őket anyadisznónak. Volt olyan vevő is, aki húsz-harminc darab sertést is vett hízlalásra, s ezeket eladta henteseknek, vagy külföldi vevőknek az októberi vásárokon.

Októberben már lehetett vásárolni szelídgesztenyét, nyersen is, sültén is. Minden szülő vett, s hazavitte a gyerekeknek, akik nagyon örültek neki, talán még jobban, mint a cukorkának. A pulai családok tehát Nagyvászonyba és Kapolcsra hajtották ál-

lataikat, hiszen ezek voltak a legközelebbi vásárok.

Azokat az állatokat, amelyeket nem tudtak eladni, az ajkai vásárra hajtották. Itt januárban és májusban tartottak vásárokat. A téli vásárra nemigen hajtottak állatokat a gazdák, mert féltek, hogy megfáznak a jószágok. Az ajkai vásár nagy volt, nyáron rengeteg állatot hajtottak oda a környező falvakból. Sok sátor volt: ruhanemű, méteráru, a kisiparosok sátrai, a (kézműves) mesterek is ugyanúgy megjelentek, mint más vásárokon. Ajkára a pulaiak lovakat, szarvasmarhákat, sertéseket vittek eladásra.

(NÁDOR)

Megújul a kiserdő

Sokan kérdezték már évek óta, mi lesz ezzel az erősödő-növekvő kiserdővel, amely a Kis utca végétől a Felsőerdősor- és a Véndiófadűlő között terül el a Náczi-hegy kezdetéig. E másfél hektárnyi erdőterület a Veszprémi Erdőgazdaság kezelésében van, és már húsz éve, hogy a tarvágás után betelepítettük. Abban az időben még kizárólag pulai lakosok voltak az erdei munkások. Ma már kiöregedtek a régi jó szakembereink, és a következő évi befejező tisztítás során már egyetlen pulai erdőmunkás sem dolgozik itt.

Jelenleg ez úgynevezett *vékonyrudas erdő*, benne cser, gyertyán, erdei fenyő (közel egyharmad-egyharmados arányban) és néhány tu-

cat hegyi juhar is található. Van benne cseresznye és dió is; ezeket véletlenül sem akarjuk kivágni a tízévenként sorra kerülő tisztításkor.

Fontos föladat ilyenkor az állomány egyenletes megbontása, az optimális asszimilációs felület biztosítása és ezzel a maximális növekedés elősegítése. Mostantól kezdve erőteljes magassági növekedésre számíthatunk, és megkezdődik a törzsek föl-tisztulása, az életképesebb, erőteljesebb példányok kiemelkednek. E másfél hektáros erdőt körülölelő három erdei út fölött hamarosan összeérhetnek az ágak, és így élő alagutak alakulnak ki. Tisztítómunkánk is ezt segíti.

E kiserdőben, melyet szakmai néven Pula 6D erdő-

résznek nevezünk, gyakori az éjszaka közepén a szarvas, az őz, meg vaddisznók is járhatnak erre, mert itt van a csapásuk, amelyen keresztül az erdőből a mezőgazdasági területre váltanak át, vagy a szemben lévő erdőbe, talán a patakhoz vándorolnak.

Madarak is fészkelnek itt, feketeterítő, vörösbegy és sokféle énekesmadár. Aki hajnalban vagy naplemente körül sétál erre, az élvezheti az éneküket. Vigyázunk az utakra, hogy épségben megmaradjanak, ez az erdészet érdeke is. Tavaly százezer forint értékű betonnal és szállítással járult hozzá a VERGA Rt. igazgatósága a Felsődűlőút burkolatának megerősítéséhez.

STEIERLEIN Róbert

A pulai Ave Maria

A "HOLCZER" név igen-
csak gyakori a községben,
Jánosból is több nemzedék
ismert, ámde aki meglepte
július elején a vasárnapi
szentmisén a hívőket, igen-
csak messziről érkezett. Az 56
éves HOLCZER János ének-
művész állandó lakó- és
munkahelye Svájc fővárosá-
ban, Bernben van. A színházi
idényben a berni operaház
művészeként lép föl, nyáron a
németországi szabadtéri
fesztiválok előadójaként. A
faluban a rokonoknál szállt
meg, és tőlük tudjuk sorsának
alakulását, érkezésének, ha-
zalátogatásának okát. HOL-
CZER Erzsébet, az énekes első
unokatestvére mondja:

Édesapám földműves
volt itt a faluban. Több he-
lyen is volt szántónk, így a
Nácihegyen is. Kora reg-
geltől késő estig sokat dol-
goztak. Édesapám tíz évvel
fiatalabb öccse, nagyapám
korai halála után fiatalon el-

hagyta a falut. Úgy monda-
nánk, elindult szerencsét pró-
bálni. Neki sikerült. Igaz,
kezdetben bognárinasnak állt
Balatonfüreden, de nem bírta
a nehéz fizikai munkát, utóbb
pincérnek tanult a főváros-
ban, és a Vendéglátóipari
Főiskola elvégzése után a
Fejér megyei Vendéglátó ve-
zérigazgatójaként ment nyug-
díjba. Fia, HOLCZER János
szintén e szakmában szerzett
fősfokú végzettséget, és
egy budavári szállodában
volt főpincér.

Szülei gondoskodtak ar-
ról, hogy legyen otthonukban
mindenféle hangszer: zongó-
ra, valamint ütős és vonós
hangszerek. Mindegyik gye-
rek tanult több hangszeren is.
Nem csoda, hogy János - aki
munkája mellett tanult éne-
kelni - énekművész lett, húga
pedig művész-tanár. A rend-
szerváltás kezdetén határozta
el, már túl a negyvenen, hogy
nyugatra megy. Bátor tett

volt Tehetsége révén szerző-
dést kapott a berni színház-
hoz, és azóta is rendszeresen
ott lép föl.

HOLCZER János telefo-
non jelezte, hogy idén július
elején Pulára jön, és a te-
metőben nyugvó édesapja
emlékére tarott szentmisén
szívesen elénekelné e zenébe
foglalt fohászt: BACH és
GOUNOD Ave Mariáját. Akik
hallhatták a templomban a
zenekari kísérettel fölhangzó
tenort, sokáig emlékezni fog-
nak rá. Megrendítően szép
élmény volt minden hívő szá-
mára. Az unokatestvér így fe-
jezi be az emlékezést e nap-
ról:

János jól néz ki ma is,
vidám természetű, igazi mu-
zikus lélek. A szentmise u-
tán ígéretet tett arra, hogy ha
a következő években itthon-
tartózkodása július végére e-
sik, akkor eljön a nácihegyi
ünnepre, és szívesen énekel
mindannyiunk örömére.

(NÁDOR)

Szent Ignác szobra a Nácihegyen

Az idei évben többször hallhatjuk, olvashatjuk, hogy tizenöt éves a Nácihegyi ünnep. Nem az elmúlás homályába hullt, hanem fennmaradt. Az ember emlékezetében gondolatfoszlányok elevenednek meg a másfél évtizeddel ezelőtt rögzült és el nem felejthető élmények alapján.

Az első nácihegyi ünnep megszervezése egyébként NÁDOR István nagyon is tekervényes agya egyik jó gondolataként született meg. Ő - "pulaisága" óta - rendületlenül szervezi, mozgósítja ide rokonságának, baráti körének tagjait. Így került ide 1987-ben ifj. SZABICS Ferenc szentesi fafaragó művész, aki elkészítette a most a Kis uca felső végében, a nácihegyi útélágazásnál álló emlékoszlopot. Ennek avatása ürügyén esett meg az első Ignác-napi nácihegyi ünnep 1988. július 9-én.

Ezt követően közös ötlet eredménye: az elkövetkező években július hónapban a Loyolai Szent Ignác napjához közel eső utolsó szombaton kerüljön megrendezésre az ünnepség. Az 1989-es évben már így volt, s ettől az időponttól kezdve az ünnepség egyik fő, s el nem hagyható

eseménye a hálát adó és a bő termést kérő szentmise.

A vigántpetendi fafaragó táborban Pulának készült 1994-es Páduai Szent Antal és a Vigántpetenden fölállított Keresztelő Szent János-szobor megszületése is segítette PAUER Antal nagyvázsonyi plébános javaslatának valóra válását: a nácihegyi Szent Ignác-szobrot.

BLÉNESI Ignác gyógysszentmiklósi fafaragó művész megértéssel vette a kérést, s ígéretet tett, hogy megalkotja a Nácihegy névadója, s egyben a saját védőszentjének szobrát. A szobor elkészült, s az 1996-os évben SZABÓ Ferenc jezsuita atya (a Vatikáni Rádió magyar adásainak volt vezetője) föl-szentelte.

A szobor történetéhez tartozik, hogy BLÉNESI mester előzőleg behatóan tanulmányozta Loyolai Szent Ignác életét, az őt ábrázoló művészi alkotásokat. Igen alkalmas volt e célra az Ursula PALMER asszony által FISCHER Józsefnek ajándékozott könyv: *Jesuiten, Jahrbuch der Gesellschaft Jesu (1992)* (Jezsuiták, a Jézus Társaság évkönyve, 1992). Így választotta ki BLÉNESI Ignác mintának R. Solanic

BALIUS spanyol szobrász alkotását.

Ignác barátunknak - mint értő és tehetséges fafaragónak - számolnia kellett azzal, hogy a megfaragandó szobor nyersanyagául csupán egy tölgyfa rönkje, vagyis egy hengeres test áll rendelkezésre. Bizonyára ezért is esett a választás Solanic BALIUS szobrára. Ezen jobb karjába fektetve tartja Szent Ignác a kardot - életének korábbi szakaszát jelezvén. A spanyol alkotáson Szent Ignác botot tart a bal kezében. BLÉNESI mester csodálatosan fogalmazta át e részletet. Az ő Szentje bal kezével keresztet szorít a szívtáján melléhez.

Külön érdekesség: a szobor anyagául szolgáló tölgy egy korábban elhalt ág csonkját rejtette. Blénesi Ignác ezt az "anyagában" és színében eltérő részt választotta a szív helyének jelzésére, egyúttal a kereszt központjává. Gyönyörű megoldás, és mély értelmű gondolati-érzelmi kifejezés!

Őrizzük kegyelettel BLÉNESI Ignác erdélyi művész emlékét, és gondoljunk mindig tisztelettel Loyolai Szent Ignácra, akinek nevét "szent" hegyünk viseli!

REMÉNYI Antal

A törvény értelmezése

Évszázadok múltán is büszkék lehetünk arra, hogy milyen jó törvénykönyvet hagytak ránk a falubéli szőlősgazdák. Ez az a szabályzatgyűjtemény, melyhez tartania kellett magát minden földtulajdonosnak, aki a Náczihegyen gazdálkodott, mindegy, hogy szőlőt, gyümölcsöt vagy szántót művelt. E híres törvénykönyvnek első paragrafusát talán a Parlament kapujára is föl kellett volna vésni, még most sem késő. Így hangzik: "Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség."

Az egyik artikulus például megtiltotta, hogy háziállatokat tartsanak a hegyen. FISCHER Kati néni mesélte - mert igazukra az emberek sokáig emlékeznek, csakúgy mint a velük megesett igaztalanságokra is -, hogy két tehenét kötélen tartva kint legeltette a náczihegyi gyümölcsösükben. Az egyik tulajdonos ezt látva szólt a bírónak, VISZT Józsefnek a

kerti legeltetéséről. A bíró kiment a helyszínre, megnézte az esetet és döntött. Azt mondta: a saját kertjében mindenki azt csinál, amit akar, ha nem károsítja a szomszédait.

Egy időben KNOLL Márton volt a választott hegybíró. Ő évente többször is végigjárta a dűlőutakat, megszemlélte a kerteket, és ha szabálytalanságot vagy elhanyagoltságot látott, szóban figyelmeztette a tulajdonost. Nem is volt akkoriban műveletlen terület, elhanyagolt kert vagy fölmagzó gaz, parlagfű. A törvényadta lehetősége ma is megmaradt az önkormányzatoknak, hogy a területükön lévő műveletlen földek gazdáit a közösség nevében fölszólítsák, és ha kell, büntessék is; a Náczihegyen ennek kétszáz éves hagyománya van.

Akkoriban a mai dűlőutakon nagyrészt szekerekkel jártak a gazdák a hegyen. A tehetősebbek lovat, a szegényebbek ökröt vagy tehene-

ket fogtak a kocsi elé. Az volt a tapasztalat, hogy a náczihegyi földet tavasszal nem szabad háborgatni, ezért októberben-novemberben nagy volt a fogatforgalom a dűlőúton, mindenki akkor szántott-vetett. A gyümölcsös és a szántó aránya nemigen változott az évtizedek során, parlagon hagyott földet nem ismert a falu.

Műtrágyát senki nem használt, az állatállomány biztosította a szerves trágyát. A kékkőnél (rézgálicnál) különb permetezőszert nem ismertek, minden ellen azzal védekeztek a gyümölcsösben. A falu felől egyszárnyas nagykaput talált a hegybe induló, mellette kisajtót: ezeket minden alkalommal nyitni-csukni kellett. A hegybíró figyelmeztette azokat, akik a pincéktől hazatérőben - jókedvükben vagy a késő esti fáradtság miatt - megfeledeztek erről. Ma sem ártana egy zárható kapu a betörők ellen a hegy túlsó végén.

NÁDOR István

Tizedik Articululus

Senki semminemű marháját a szőlőben vagy aljában a gyepün belül sz. György naptól fogva, sz. Márton napig ne őrzésze, ha ki ott találja sz. u. sörtvést, és valamiképen bélehet hajtani, hegybíró kezéhez adja, ki ott három napig tartsa, és ha addig magát irtello nem jelenti gazdája, hirtelje a hegybíró szomszéd helységaköen, és ha lizenötöd napig sem jelenti magát az, akinek tulajdona, az említett marhát azután öljkék le, és husából a háwallott emberü elégitük meg, löbbük pedig a hegybíró, és a behajtó magok között osszák fel; ha netalán őé nem lehetne hajtani, az olys egy vagy két sörtvést, és meg nem esmérnek, kié légyen, a kártételben agyon lövethetik, és előbbi módon magokra feloszthatják, de ha esmérük gazdáját, azon vegyék meg a háv árát, és ekkor marhájának agyonlövésitől magokat megtartoztassák.

Szent és Profán

Mikor évekkkel ezelőtt, Tóni bácsi unszolására először sétáltunk ki a tálodi kolostor romjaihoz, már az első pillanatban éreztük, hogy valami szent helyre érkezünk. Ahogy a halastó felé közeledtünk, körülnéztem a dombtetőről: a széles nádasokkal, sással benőtt víz csak éppenhogy megcsillant a völgyben. Zsákmányukat leső madarak vijjogtak, köröztek a gazdagon terített ünnepi asztal fölött.

Mínta az egész Pannon-táj tárult volna föl egyszeriben elénk. Lankás dombok, öreg erdők, hosszú mély rétek, sűrű borókással, halk patakokkal, az életet jelentő vízzel. Ugyanezt az érzést érezhette több száz évvel ezelőtt ama honfoglaló lovas is, aki erre járt. Nem lehet a békét és teljességet jobban és

egyszerűbben leírni. Mínta itt örökké vasárnap délután lenne. A zavartalan együttlét csendje és derűje. Itt az első pillanattól kezdve ünneppé válik minden. Mínt amikor a nap egy reggel fölkel, és érzed, hogy ma más, mint tegnap. Mínt valami furcsa jelre megszentelődnek minden: a fák, bokrok, a nádas, a patak.

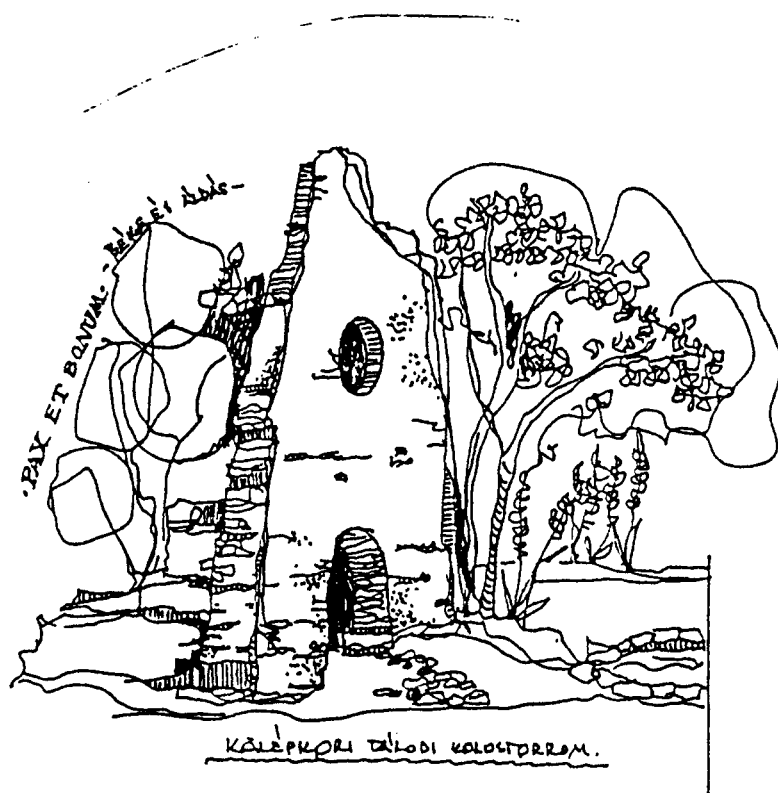
A tálodi rét hosszan elterülő zöld sávja egyre beljebb vonzott az erdő felé. A kora őszi fák sárguló lombjai az átszűrődő napsugarakban, mint egy ó-arany oltár borultak fölénk. Az erdő méltóságos csendje akár egy templom. A fények hirtelen tompábbá, a színek melegebbé váltak. Az erdő mindenkit csendre int. A beszélgetés is halkabb, rövidebb.

A patakkal párhuzamos erdei út egyszerűen csak egy rö-

vid emelkedő után véget ér. A szentély elénk tárult. A sárga levelekkel borított meredek domboldal karéjában ott a Tünd-ér, a jéghideg tálodi forrás. A hegy oldalából előbukkanó víz szakrálissá teszi e helyet. Olyan erők jelennek meg körülöttünk egyszeriben, melyek mindenkit magukkal ragadnak.

Ezt érezték és tudták a világ teljességét ismerő pálos szerzetesek is, kik egy furcsa ötszögletű terméskőmedencét építettek köré. A víz a medencében egy pillanatra megáll, megpihen s az erdő lombjain átszűrődő fényvel egyé válik. Ez a Tálodi forrás varázsa, amelyet minden pulai magában érez. Ama hely, ahol a fák az égig érnek, a kőfalak örökké állnak, s a lélek megtisztul a víz által.

KRIZSÁN András

Hagyományörző táncos lábak

Néhány évtizeddel ezelőtt községünkben a művészeknek főként a muzsikások hódoltak. Környékszerte ismert volt a pulai zenekar, amely a hetvenes évek elején az ország legidősebb együttese rangjára pályázhatott volna, hiszen tagjainak átlagéletkora ekkor már elérte a hetvenöt évet. Az ötvenes évek végéig számos színpadi tehetség is fölbukkant köreinkből, hiszen a pulai színijátszó kör nem egy zenés vagy prózai darabot játszott. Némelyik produkció nyolcszor is sikert aratott a falu és a környékbéli községek színpadán. A rendszerváltozás után öt évvel újra éledezni kezdett a helyi lehetőségeket bővítő reménysege, és az önkormányzat kezdeményezésére és támogatásával munkához látott a pulai táncsoport.

Az Ajka-Padragkúti Néptáncgyűttes tagjainak segítségével az akkor még kisgyerekek megismerkedtek a magyar néptáncal, a hagyományokkal és játékokkal. CSIPSZER János és társai, CSIPSZER Melinda, FARKAS Hajnalka, HOLCZER Péter, LEITOLD Attila, LEITOLD Balázs, PILLER Magdolna, PILLER Veronika, valamint SZENGER Ádám voltak az alapítók. Első, nagy sikerű nyilvános föllépésük a hét évvel ezelőtti karácsonyi ünnepségen történt. Azóta elnyerték Ajkán a Veszprém megyei gyermeknéptánc-találkozó ezüst minősítését is.

Nagy lépés volt előre, amikor a németországi kapcsolatoknak köszönhetően megkaptak az együttes vezetői egy videokazettát, amely harmincegy éve készült Pulán. A fölvételen az idős asszonyok, emberek régi pulai táncokat mutattak be. Ezeket öszekomponálva mutatott be a csoport egy pulai lakodalmast. Azóta nagy sikerrel lépnek föl az immár fiatal emberek és lassan eladó lányok Mencshelyen, Csopakon, Nagyvázsonyban, Soly máron, Tapolcán, sőt Erdélyben is, testvérközségünk, Étfalva-Zoltán ünnepségén. A július utolsó szombatján 15. alkalommal rendezendő nánczihegyi ünnepség hangulatát is ők adják majd meg:

Nagy elismeréssel lehet szólni a községi önkormányzatról és a német kisebbségi önkormányzatról, amelyek e lehetőség kialakításában támogatásukkal részt vettek. Ennek is köszönhető, hogy 2002-ben elkészült a lányok új táncruhája, melyet először július 27-én este láthat a nagyközönség a Szent Ignác-szobornál föllállított színpadon, majd augusztus 3-án a Templom utcában megrendezésre kerülő német nemzetiségi napon. Az együttes vezetője SZABÓ Csaba, aki a ma is működő Ajka-Padragkúti Néptáncsoport aktív tagja. Sok sikert az újabb és a régi táncosoknak! A táncsoport elmúlt egy évét PILLER Magdolna mutatja be:

Az idén sok minden történt a falu és a táncsoport életében egyaránt. Február 19-én nyugdíjnap volt a faluházban. A fiatalok műsorral kedveskedtek az időseknek: MOLNÁR Dóra és MOLNÁR József tanáraikkal együtt tangóharmonikán játszottak; HOLCZER Tamás, KÁLMÁN Tibor, PUSKÁS Gergő, FARKAS Hajnalka és JÁGER Izabella saját összeállítású zenés-táncos műsort mutattak be, majd a Pulai Ifjúsági Néptáncsoport lépett föl. A finom vacsora után későig tartó énekléssel, beszélgetéssel folytatódott az est, az önkormányzat pedig mindenkitől ajándécsomaggal búcsúzott.

Virágvasárnap és nagy-pénteken az énekkar a Passió előadásával tette meghittten emlékezetessé Húsvét szent ünnepét.

Április hónapra elkészültek a táncoslányok új ruhái (szoknya és mellény), piros és kék színekben, a Német Kisebbségi Önkormányzat anyagi támogatásával. Április 14-én Tapolcán 28 táncsoport lépett föl - köztük a pulai is -, egy táncfesztivál alkalmából. A résztvevő csapatok oklevelet és egy táncszobrot kaptak. Májusra készen lettek az új blúzaink.

Május 25-én került megrendezésre a ma már hagyományosnak mondható, májusfa kidöntéssel egybekötött falunap. Dél előtt há-

rom különböző korosztályból összeállított csapat versengett a focipályán, szépszámú közönség lelkes buzdítása mellett. Mindhárom csapat nyemrényekkel gazdagodott. Délután kettőtől a Faluház udvarán négy csapat mérte össze tudását, ügyességét. A főladatok között szerepelt például a zsákbanfutás, az ivóverseny, a banánetetés bekötött szemmel, a talicskázás, a célbadobás és még sok más. A győztes csapat ajándécsomagot, a többiek kisebb ajándékokat (tollat, csokit) kaptak.

A vállalkozó kedvűek a Faluházban aszfaltrajtot, üvegfestékekkel ablakdísz készíthettek és gyöngyöt is fűzhettek. Közben kezdetét vette a főzőverseny a falubeli mesterszakácsok és lelkes szakértő közönség részvételével. Az asztalitenisz- és csocsóbajnokság résztvevői nagy küzdelmet vívtak egymással, az első három helyezett szép ajándékokat kapott.

Polgármesterünk rövid beszéde után kezdetüket vet-

ték a színpadi produkciók. MOLNÁR Dóra és MOLNÁR József tanáraikkal tangóharmonikán, SZENGER Bence szintetizátoron, SZENGER Eszter furulyán bemutatott műsora után következett a táncsoport színvonalas előadása. Ennek keretében somogyi és rábaközi táncokat láthatott a közönség.

Végül, de nem utolsósorban a férfiak kidöntötték a májusfát. Ezután a főzőversenyen elkészített ételek elfogyasztása következett. A felnőttek a tűz melletti borozgatással, beszélgetéssel, a fiatalok pedig a nagyteremben saját szervezésű diszkóval fejezték be az egész napi programot.

Május 26-án a szentmise után a Hősök-napi megemlékezés KERTÉSZ Lajos polgármester bevezetőjével vette kezdetét. Az ünnepi beszédben REMÉNYI Antal tisztelettel emlékezett hősökre, akik az életüket adták a hazáért. Az énekkar által előadott korabeli dalok és PILLER Magdolna versmondása

tette ünnepélyessé a megemlékezést.

Július 6-án a táncsoport Csupakon lépett föl a harmadik csopaki néptánctalálkozón. A szervezők által átadott oklevelet művészeti vezetőnk, SZABÓ Csaba vette át. A táncsoport legközelebb július 27-én a Náczihegyi ünnepen, majd augusztus 3-án a pulai német nemzetiségi napon fog föllépni.

A táncsoport tagjai jelenleg: CSIPSZER János, CSIPSZER Melinda, HOLCZER Péter, HOLCZER Szabolcs, LEITOLD Attila, LEITOLD Balázs, MOLNÁR Dóra, PILLER Magdolna, PILLER Veronika, PILLER Zsuzsanna, PLEIBÁSZ Anikó, STEIERLEIN Ildikó, SZENGER Ádám, SZENGER Bence, SZENGER Eszter, VERS Kristóf és VERS Zsófia. A táncsoport nevében ezúton is szeretnénk köszönetet mondani SZABÓ Csabának és a Pulai Német Kisebbségi Önkormányzatnak, hogy működésünket lehetővé tették.

PILLER Magdolna – NÁDOR István

Adatok a Náczihegy történetéhez

A mültra vonatkozóan a helyi, helyben keletkezett és megmaradt régi írások, adatok nyújtanak elsősorban támpontokat. Ezek megfigyelt hányszor az erre hivatott levéltárak biztonságos őrzésében van. Ugyancsak a levéltárakban (és a könyvtárakban) lelhetők föl a korábbi hivatalos országos összeírásokat, statisztikai adatgyűjtéseket összegező és földolgozó könyvek.

A szőlőültetvényekre vonatkozó, községenkénti adatok a Budán 1865-ben nyomtatott *Magyarország művelési ágak szerinti terjedelme és jövedelme* című könyvben jelentek meg, mely az azonos évben végzett első magyar szőlőültetvény-összeírás alapján készült.

Pulán ekkor 46 "catastralis" hold és 1462 négyzögöl szőlőterületet tartottak nyilván, ezen adat megegyezik az eddig is ismert területtel. A statisztikai hivatal 1872-ben ismét számba vette a szőlőket, ezen adatok a *Magyarország szőlészeti statisztikája* (Budapest, 1875) című könyvben jelentek meg, ugyancsak községenként. Ekkor azonban 61 (1600 négyzögöles) hold és 937 négyzögöl területet mutattak ki. Ez közel 15 katasztrális holddal (14 k. hold és 1075 négyzögöl) több, bár a Náczihegy területe nem változott. Honnét akkor e szőlőterületi növekedés, gyarapodás? A válasz egyszerű.

Pula idősebb lakói előtt tudott dolog, hogy a Náczihegyen kívül a Kölesföld-dűlőben is volt szőlő. E 14-15 kat. holdnyi területet 1872-ben mindenképpen a Kölesföld-dűlőben írhatták össze. A kölesföldi szőlőkről, az ottani telepítésről s annak időpontjáról még nem került elő írásos anyag. (Egyúttal az utóbbi fél évszázad mulasztása, hogy a már eltávozottaktól korábban nem gyűjtötte össze, nem jegyezte föl senki az emlékezéseket!)

Az 1848-as áprilisi törvényekkel, ill. az úrbéres jobbágyság felszabadításával a pulai parasztság életében előállott új helyzet kedvezőbb föltételeket teremtett a szabad mozgásra. Természetesen nem közvetlenül a forradalom és szabadságharc után, hanem vagy másfél-két évtizeddel később. Így történhetett, hogy a gazdasági érdekelttség készítésére az 1860-70-es években újabb, arra alkalmas területként a Kölesföldön is telepítettek szőlőt. E területen egyébként az 1959-es tsz-szervezést megelőzően többeknek volt szőlőjük, még az 1960-as években is voltak művelt szőlőterületek. Az idősebb pulaiak véleménye szerint az ott termelt és termelt (direkttermő) borok jobb minőségűek voltak a náczihegyinél. Ez az ottani vulkáni eredetű talajjal és a kedvezőbb lejtésű domboldallal magyarázható.

Az arra járók még ma is fölfedezhetnek két pincemaradványt. Az egyiket, a náczihegyiekkel is vetekedő kivitelezéssel MOLNÁR Mátyás építette még a XIX. század végén (talán még a filoxéra pusztítása előtt). A másikat pedig az 1940-es évek legelején id. VISZT János kezdte építeni.

A nemes szőlőt pusztító filoxéra nevű szőlőgyökértű helyi és országosan is nagyarányú kártételéről a korábbi írásokban már esett szó. Pulára, a Náczihegyre (meg a Kölesföldi szőlőkre) vonatkozóan az 1895. évi adatokat tartalmazó *A Magyar Korona országainak mezőgazdasági statisztikája* (Budapest, 1897.) I. kötetében találunk lesújtó tényeket. A szőlőművelésű területből szőlővel beültetett csupán 4 kat. hold, s parlag (azaz műveletlen) 45 kat. hold. Ez a szőlőterületi nagyság jellemző szinte napjainkig.

A *Szőlőtermelés. Községsoros adatok 1873-1965* című, a Központi Statisztikai Hivatal által 1986-ban kiadott könyv összesítő adatokat tartalmaz. A pulai szőlőterület évenként az alábbiak szerint változott:

Év	Hektár;	khold+négysz.
1873	35	60 + 1313
1895	28	48 + 1050
1913	4	6 + 1552
1935	3	5 + 341
1965	4	6 + 1552

A pulai gazdák egy része azonban nem akart szőlő (és bor) nélkül maradni. A Balatonföldvidéken a filoxérajárvány után a szőlőgyökértünek ellenálló szőlőket telepítettek. Ezenkívül már az első világháború előtti időktől kezdve vásárlás és öröklés útján jutottak szőlőhöz Pécsely, Szentjakabfa és Szentbékálla határában.

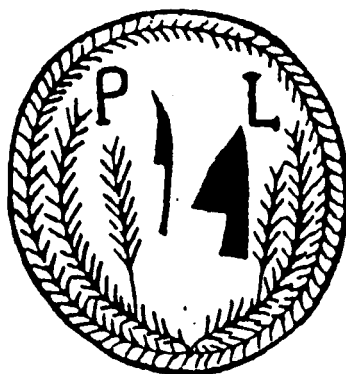
A főntebb idézett kiadványokban a termelt bor mennyiségére vonatkozóan is találunk adatokat. Az 1872.

évi összeírás szerint a 35 hektár területen 250 akó fehérbor termett. Az 1 akónyi mennyiséget akkoriban (a korábbi szokásoknak megfelelően) különbözően számították át literre. Amennyiben a szokásos 56,8 literrel számítunk át egy akónyit, akkor az 1872-es évben 142 hektoliter bor termett. Ez bizony nem sok! Ehhez persze azt is számításba kell vennünk, hogy a gazdák bizonyára nem "hencegtek" a terméssel, s inkább kevesebbet vallottak

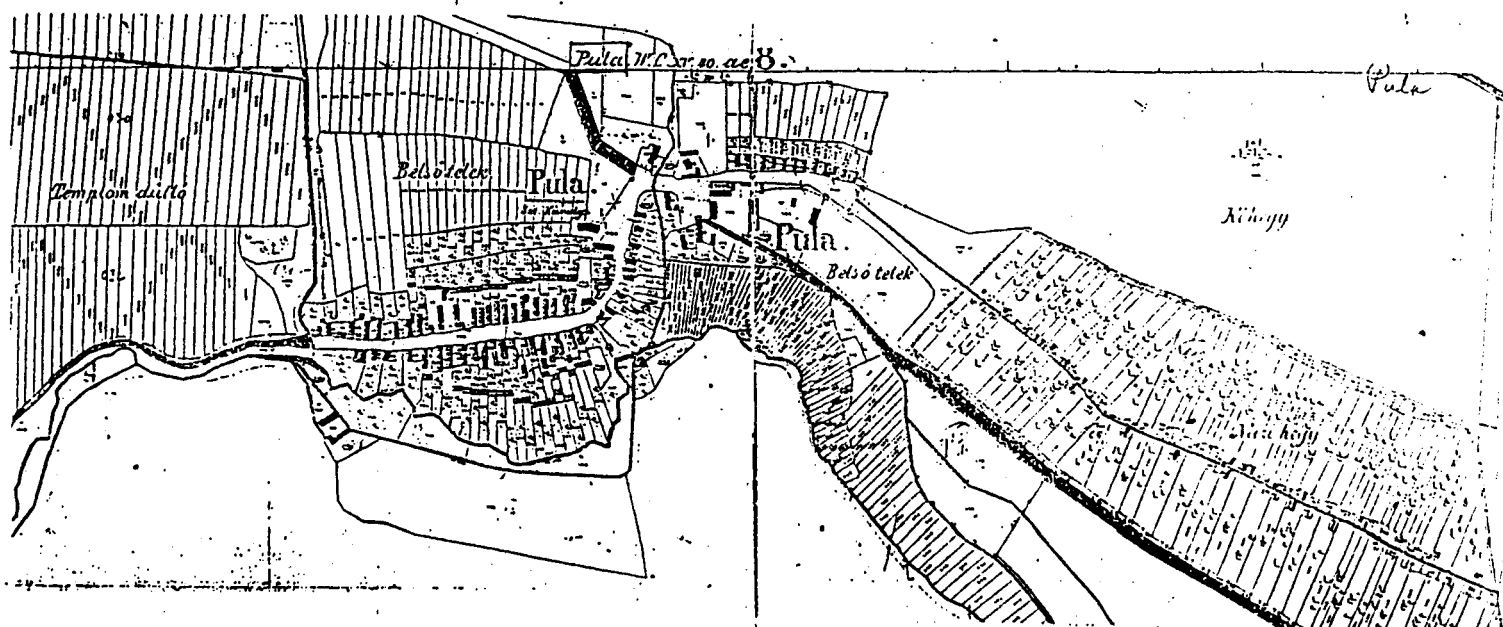
be. Összehasonlítást is tehetünk. Három ismert falu 1872 évi termésátlaga kat. holdra és hektárra számítva: *Pula*: 230 l/kat.hold (406 l/ha); *Örvényes*: 772 l/kat.hold (1330 l/ha); *Óbudavár*: 79 l/kat.hold (136 l/ha).

A Náczihegy múltja bizony, eléggé "színes". Jelene a kedvezőbb körülmények mellett, néha borongós és komor. Jövője? Csakis a birtokosok egyetértése és összefogása mellett lesz biztató!

REMÉNYI Antal

Pula - Náczihegy

Rövidhírek

Fölújított faszobrok Pulán

A Napló mellékelt 2002 május 14-én megjelent cikke is hírt adott a megújított pulai faszobrokról. Nagy örömünkre (a Náczihegyi Birtokosok Baráti Köre anyagi áldozatvállalásából és a helyi Önkormányzat támogatásával) a két fiatalember példamutató szorgalommal, nem kevés fáradtsággal és alakuló szakértelemmel fölújította pulai köztéri szoborparkunkat. Maguk vásárolták meg a szükséges csiszolókorongot, szüleiktől elkérték a villanymotoros csiszológépet, létrát szereztek, és néhány heti kemény munkával eltávolították az időjárás által okozott fekete fedőréteget. Ezt követően lefestették Sadolinnal a letisztított, megmosdatott Szent Antal- és Szent Ignác-szobrot, az erdélyi emlékoszlopot és a hegy történetét megörökítő szentesi ajándékoszlopot. Köszönet érte mindannyiunktól! Ilyen összefogással további lépéseket tehetünk a pulai köztér, köztéri létesítmények rendbehozatala és karbantartása érdekében.

A pulai zászlógyűjtő

Egy különös szenvedéllyel megáldott ember él közöttünk. Zászlókat gyűjt. Ez persze nem okozna semminemű problémát, ha saját anyagi áldozatvállalásából, szorgalmas munkája gyümölcséből áldozna nemes gyűjtőszendélyére. Emberünk más utat választott. Amint befejeződik a Náczihegyi műsor, az első óvatlan pillanatban eltulajdonítja az ünnepre kített zászlókat. Így esett áldo-

zatul néhány éve Pula zászlója, majd immár három nemzeti zászló, amelyeket a környező présháztulajdonosoktól kölcsönöztünk. (Csak mellékesen jegyezzük meg, ők viszont a fizetésükből vásárolták a zászlókat.) Szóbeszéd járja a nemes gyűjtő személyét illetően. De nem is ez a fontos! Azt kérjük az illetőtől, hogy bizonyára szépen fölgyarapodott gyűjteményéből, talán már a következő Náczihegyi ünnepen rendezzen kiállítást, mindannyiunk nagy örömeire. Addig is őrizzük a zászlóinkat...

Eszterházy Károly Alapítvány

A személyi jövedelemadó egy százalékanak átutalásából ismét jelntős összeg került az Eszterházy Károly Alapítvány bankszámlájára. A kuratórium az alapszabálynak megfelelően az egyházi létesítmények karbantartására, illetve egyéb ezzel kapcsolatos tevékenységre, kisebb beruházásokra fordítja a rendelkezésre álló összeget. Várjuk ezzel kapcsolatban a falu lakóinak és barátainak javaslatait. Köszönetet mondunk mindenkinek, aki gondolt az alapítványra, és vállalta az ezzel kapcsolatos adminisztrációt. Tisztelettel kérünk minden pulait és Pula összes barátját, hogy a következő adóbevallásnál se feledkezzenek meg az alapítványról, és az egy százalékot utalják az alábbi címre: *Eszterházy Károly Alapítvány Pula; Adószám: 19266844-1-19; Számlaszám: 73200017-10000568.* Akinek módja van rá (és erre kérjük külföldi ál-

lampolgár barátainkat is), év közben is tehet följánlást, ehhez a fenti számlaszámmal ellátott csekk az Önkormányzatnál vehető át.

Újra szól a harang

Műszaki probléma miatt hosszú ideje nem üzemelt az automatikus harangműködtető berendezés a templomtoronyban. Mint kiderült, a főmágnes hibásodott meg. Többszöri javítási próbálkozás után végül is a berendezést szakcég javította meg, ugyanazok, akik 1996-ban üzembehelyezték, egyúttal ki lett javítva az óraszerkezet is. A költségeket az Eszterházy Károly Alapítvány fizette. Köszönet illeti azokat, akik a harang, az órák és a templomvilágítás javíttatása, ill. karbantartása érdekében segítettek.

Fölújított helytörténeti kiállítás

Az 1848-ban iskolának készült, és ma is nagyrészt eredeti formájában álló épületben fölújításra kerül a helytörténeti kiállítás. Történelmi érdekesség az, hogy 1848-ban, amikor a pulaiak is részt vettek a szabadságharcban, a fölszabadított jobbágyok gyermekei új épületben kezdhették meg iskolai tanulmányaikat. A fölújított kiállításon egyrészt a már korábban bemutatott tárgyak láthatók. Újdonságok a kiállításon a helyi takácsok által készített szöttesek, valamint a korábbi évtizedekből származó népviseleti ruhadarabok. A kiállítás helyi összefogással újult meg.

Német nemzetiségi nap Pulán

A Művészetek Völgye programjaként 2002. augusztus 3-án, szombaton német nemzetiségi nap lesz Pulán. Ennek keretében 14 órakor német és magyar nyelvű szentmise kezdődik a katolikus templomban. A Fő utca templom előtti szakasza lesz zárva. A színpadon a környékbeli falvak hagyományörző csoportjai és a Pulai Ifjúsági Táncsoport lép föl. Az utcában folyamatosan gasztronómiai bemutató lesz (kuglóf, farsangi

fánk, krumplis pogácsa, 48-as kifli, sóskifli, forgácsfánk). Ezenkívül népviseleti bemutató, kézművesek seregszemléje, játéklehetőségek teszik színessé a programot. Este 21 órától Cseh Tamás koncertje zárja a műsort a Lősz-színpadon.

A táladi kolostorrom védelme

KRIZSÁN Andrásnak, a falu főépítészének kezdeményezésére a Nemzeti Örökségvédelmi Hivatal közel félmillió forintot ajánlott meg a táladi

kolostorrom állagmegóvása céljára. Reméljük, ezzel meggátolható az értékes műemlék további pusztulása, és talán egyszer sor kerülhet a festői környezetben lévő építmény műemléki helyreállítására.

Új pince épül a Náczihegyen

KNOLL József birtokán egy új pince alapja készült el. Erőt és egészséget kívánunk az építéshez, bizonyára egy új színfolttal gyarapodik a náczihegyi pincesor.

NAPLO
KÖZEP-DUNANTULI NAPILAP

Felújított szabadtéri faszobrok Pulán

A Déli-Bakony aljában, az erdő övezte környezetben fekvő Pulán természetnek tekinthetjük, hogy a fából készített alkotásokból az átlagosnál több található. Megyénkben, a millennium tiszteletére állított települési emlékműveknek is közel a fele (45 százaléka) fából készült (kopjafa, kereszt, kettős kereszt, alakos szobor). Pula az erdélyi testvérfalu, Étfalva-Zoltány (Háromszék megye) ajándékaként 2000-ben ugyancsak kopjafát kapott.

Régebben a festett pléh-Krisztussal díszített út menti és falu végi kereszt is fából készültek. A fa viszonylag gyors elkorhadása miatt – s a ma ismert konzerváló vegyi anyagok hiányában – jó száz éve kőből (műkőből) készített keresztiek jöttek divatba.

A falu szőlőhegyére vezető út mellett tizennégy évvel ezelőtt került felállításra a *Szabics Ferenc* szentesi fafaragó által díszített oszlop a szőlőtelepítés 175. évfordulója emlékére.

Az 1990-es évek elején a szomszédos Vigántpetenden a környező önkor-

mányzatok támogatásával létrejött Kárpát-medencei nyári fafaragó tábor terméseiből gazdagodott Pula is.

Blénesi Ignác gyergyószentmiklósi fafaragó, népművész csodálatosan szép, a díszítmények, szimbolikus jelek sokaságát magán viselő alkotása, egy kopjafa került felállításra 1993-ben az 1848-ban iskolának készült épület előtt. A következő évben Blénesi mester elkészítette élete első alakos, Pádai Szent Antalt ábrázoló szobrát a falu részére. A honfoglalás 1100. évében a Náczi-hegyi szőlőskertek bejáratánál avattuk az ugyancsak Blénesi-alkotást, a Loyolai Szent Ignác-szobrot. A tehetséges alkotó Blénesi Ignác viszonylag fiatalon, 1997-ben elhunyt. A faszobrokat kezdte az idő, felületük megfekedett. A Náczi-hegyi telektulajdonosok anyagi áldozatvállalásából s a helyi önkormányzat támogatásával két szorgalmas fiú, *Kálmán Tibor* és *Holczer Tamás* tanulók munkájával a napokban felújításra kerültek a falut szépítő faszobrok.

Reményi Antal, Pula

Blénesi Ignác

Az áprilisi országgyűlési választások pulai eredménye

A pártlistákra leadott
érvényes szavazatok száma: 131

FIDESZ-MDF:	91 (69,46 %)
MSZP:	30 (22,9 %)
MIÉP:	2
SZDSZ:	2
Munkáspárt:	2
Függ. Kisgazdapárt:	1
Kisgazdapárt:	1
Centrumpárt:	1
Új Baloldal:	1

Az egyéni listákra leadott
érvényes szavazatok száma: 133

Dr. HORVÁTH Balázs (Fidesz-MDF):	93 (69,92%)
MAZÁK György (MSZP):	29 (21,8%)
Dr. SZALAI András (SZDSZ):	4
KELEMEN Gábor (Munkáspárt):	3
ÉLLŐ György (Centrumpárt):	2
LEPSÉNYI András (Függ.Kisgpárt.):	1
BIKÁDI László (MIÉP):	1

"Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség" (A szőlőhegy eredeti törvénykönyvéből.)

MEGHÍVÓ

Pula község Képviselőtestülete,
Német Nemzetiségi Önkormányzata
és a Náczihegyi Birtokosok Baráti Köre

tisztelettel meghívja Önt és családját

a 2002 július 27-én, szombaton

15. alkalommal megrendezendő

Náczihegyi Ignác-napi ünnepségre.

Az ünnepség programja:

10 órakor a templomban szentmise és könyörgés a bő termésért.

Az ünnepi misét Deák Ákos plébános úr
és Tál Zoltán főtisztelendő úr
celebrálja.

17 órakor a szőlőhegy bejáratánál a Szent Ignác szobornál:

Himnusz

Az ünnepet megnyitja Kertész Lajos polgármester

Ünnepi beszédet mond: Kuti Csaba a Veszprém megyei
Közgyűlés elnöke

A műsorban fellép:

--Spanicsek Attila tárogatóművész

--Revóczky Róbert versmondó

--Miskolczy Mariska énekművész

--Revóczky Renáta és Ottilla: cselló és hegedű

--A PULAI IFJUSÁGI TÁNCSCSOPORT

Művészeti vezető: Szabó Csaba

--A KISLÓDI NÉMET NEMZETISÉGI ÉNEKKAR

Karvezető: Adonyi Józsefné

--Az AJKA-PADRAGKÚT TÁNCSCSOPORT kiscsütsétsé

Művészeti vezető: Szabó Csaba

--A NAGYVÁZSONYI IFJUSÁGI FÚVÓSZENEKAR

vezényel: Bónác János karnagy

Ezt követően a pincéknél zártkörű családi mulatozás hajnalig (ki-ki saját szervezésében) a telihold fényénél, a szabadtéri tüzek melegénél.